

A jegybanki ügyfelek részéről felvetődött kérdések

A 2003. február 17-én tartott Pénzpiaci Konzultatív Fórumon (PKF) a jegybanki ügyfelek részéről *három kérdés* merült fel, a bankok

- jelezték, hogy a fedezett hiteltendereknél, gyorstendereknél a GiroXmail használata számukra nem a legmegfelelőbb,
- felvetették, hogy adott helyzetben a likviditáshiányos bankok helyzetét megkönnyítheti, ha jegybanki forráshoz nemcsak értékpapír, hanem deviza ellenében is hozzájuthatnának (devizaswap újbóli alkalmazása),
- megjegyezték, hogy a bankközi repópiac felfutását a szigorú kockázati tőkekövetelmények is akadályozzák.

Az MNB a fórumon ígéretet tett arra, hogy megvizsgálja a fenti kérdéseket.

GiroXmail

A PKF-et követő belső egyeztetések során kiderült, hogy az ajánlatok GiroXmailen történő befogadása több (nemcsak jegybanki!) szempontból előnyösebb:

- A GiroXMail rendszerrel a potenciális ügyfelek teljes köre rendelkezik (Reuters Dealing esetén a lefedettség csak 70 százalékos). *(ügyfél és jegybanki szempont)*
- Az üzletszabályzatban meghatározott ajánlati fájl a standard irodai számítógépes környezet részét képező Microsoft Excel alkalmazással könnyedén előállítható. *(ügyfél szempont)*
- Ha a GiroXmail levelezőrendszer végpontja nem az üzemeltetőknél helyezkedik el, az üzemeltetők belső levelezési rendszerükön elküldhetik ajánlatukat a helyi Giro-operátornak, aki továbbíthatja azt az MNB felé. *(ügyfél szempont)*
- A Reuters Dealing rendszer az MNB hálózatától független, Reuters által üzemeltetett, zárt környezetben működik. A felhasználói felületen nincs lehetőség a beérkezett ajánlat adathordozóra való kimentésére. *(jegybanki szempont)*
- A Reuters Dealing hálózat és az MNB hálózat közötti adatátvitel csak floppy-n keresztül történhet, ez viszont nem naplózható. Ezen a megoldásnak magas biztonsági kockázata van. *(jegybanki szempont)*
- A Reuters Dealing rendszer „Chat” jellegű alkalmazás, az üzenetekben az adatformátum nem kötött, a begépett adatok hagyományos módon történő javítására nincs mód. A rendszerben egyidejűleg több ügylettípus ajánlatai is érkezhettek, ezek automatikus elkülönítésére nincs mód. *(ügyfél és jegybanki szempont)*
- A Reuters Dealing esetében az ajánlatok ügyfél oldali automatizált és ellenőrzött rögzítésére valamint az MNB oldali automatizált beolvasására nincs lehetőség, míg a GiroXmail esetében ez megoldható. *(ügyfél és jegybanki szempont)*

Mіндеzen szempontokat figyelembe véve az MNB továbbra is a GiroXmail használatát támogatja. Amennyiben az ügyfél nem tudja az ajánlatát GiroXmailen megküldeni (kizárólag technikai okok miatt!) az MNB Pénz-és devizapiaci

főosztályával történt előzetes egyeztetést követően az ajánlatot Reuters Dealingen vagy titkosított faxon küldheti be.

Devizaswap

Az MNB 2001. április 2-án kivette eszköztárából a devizaswapot. Ezt megelőzően az O/N aktív repóval azonos feltételek (kamat és mennyiségi limit) mellett, folyamatos rendelkezésre állás keretében vehették igénybe a jegybanki partnerek. A swap igénybevétele alkalmazása idején alacsony volt. A bankközi forintpiac likviditásbősége önmagában ritkán tette szükségessé az MNB aktív oldali rendelkezésre állásának igénybevételét, míg ez utóbbi esetben is a bankok jelentős állampapír-állománya lehetővé tette, hogy a hitelfelvétel repó formájában történjen. Ráadásul az elszámolási konvenciók miatt (a devizaswap elszámolása T+2-es, míg az O/N aktív repó tárgynapi elszámolású volt) a devizaswap a likviditási sokkok azonnali kezelésére kevésbé volt alkalmas.

Jelenleg nem tartjuk indokoltnak a devizaswap újbóli bevezetését a monetáris eszköztárba:

- Az EKB alkalmazott eszköztára nem tartalmazza ezen instrumentumot, így a lépés ellentétes lenne a monetáris politikai eszköztár harmonizációjának folyamatával.
- A repó és a fedezett hitel addicionális keresletet támaszt a jegybank által elfogadható, jó minőségű értékpapírok iránt. Ez elősegíti a hazai tőkepiac fejlődését és közvetve megtakarítást jelent az államháztartásnak. Devizaswap használatának nincs ilyen kedvező közvetett hatása.
- Nemzetközi tapasztalat, hogy (sávosan vagy anélkül) rögzített árfolyam és a jegybanki devizaswap, mint likviditásnyújtó eszköz veszélyes kombináció. Gyenge sávszéli intervenció esetén devizaswap mellett korlátlanul válik a piac devizavásárlási képessége. Az intervenció során a bankokhoz került deviza ugyanis devizaswap rendelkezésre állás mellett az újabb intervenció forrását képezi. (2001. áprilisát megelőzően ez indokolta a bankokra lebontott szigorú, adminisztratív mennyiségi korlát (ún. repólimit) meglétét.)

Bankközi repópiac és kockázati tőketartalék

A tőkekövetelmény számítása során a legfontosabb különbség abból adódik, hogy a repóügylet során felhasznált értékpapír a kereskedési könyvbe tartozik vagy sem. (Pl. a konszolidációs kötvények nem tartoznak bele).

1. Amennyiben az értékpapír nem része a kereskedési könyvnek, akkor tőkekövetelmény a szolvencia ráta számításakor meghatározott súlyozott mérlegfőösszegbe kerülésen keresztül vonatkozik ezekre az ügyletekre. Ekkor 20%-os eszközkockázati súlyt kell alkalmazni – a választott módszertől függően - a pótlási költség és az elvi főösszeg 0,25%-ának összegére vagy az elvi főösszeg 0,5%-ra. (Öt munkanapnál rövidebb teljesítési határidő esetén egyáltalán nem kerülnek bele ezen ügyletek a szolvencia rátába, vagyis tőkekövetelményük 0%. Szintén 0%-osak a repóügyletek abban az esetben, ha saját kibocsátású banki kötvényre és letéti jegyre vonatkoznak és az ügyletet óvadéki szerződés és nettósítási megállapodás kíséri.)

2. A kereskedési könyv alapján pozíció- és partnerkockázat társul ezekhez az ügyletekhez, ezért ezekre kell tőkekövetelményt képezni.
  - A pozíciókockázat során egyedi kockázati tőkekövetelmény nincs, amennyiben az ügylet alapja állampapír. Az általános kockázat tőkekövetelményének számszerűsítése során az értékpapír piaci értéke és a hitelösszeg, mint „fiktív kötvény” mindenkor jelenértéke ellentétes előjellel szerepelnek, vagyis csak a kettő különbsége számít majd a tőkekövetelmény meghatározásakor. (Ennek konkrét mértéke a választott módszertől függ.)
  - A partnerkockázat alapján a bankközi piaci repóügyletek tőkekövetelménye – szintén az ügylet irányától függően – a kölcsönadott értékpapír piaci értéke és a kölcsönvett pénzösszeg pozitív árkülönbségének 1,6%-a, vagy nulla.

Véleményünk szerint ezek a tételek nem járulnak hozzá jelentősen az intézmények tőkekövetelményének növekedéséhez.